OPINIA NR 120/2021
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA
Z DNIA 1 grudnia 2021 r.

dotycząca projektu rezolucji Rady Miasta Krakowa *w sprawie przygotowania referendum lokalnego na terenie Gminy Miejskiej Kraków w 2022 r.* – druk nr 2355-R.

Na podstawie § 30 ust. 4 pkt 4 Statutu Miasta Krakowa stanowiącego załącznik do uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. w sprawie Statutu Miasta Krakowa (tekst jednolity: Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2019 r., poz. 7074 oraz z 2020 r. poz. 919) postanawia się, co następuje:

Opiniuje się negatywnie projekt rezolucji Rady Miasta Krakowa wniesiony przez Klub Radnych „Kraków dla Mieszkańców" *w sprawie przygotowania referendum lokalnego na terenie Gminy Miejskiej Kraków w 2022 r. –* **druk nr 2355-R.**

Uzasadnienie

Należy stwierdzić, że treść przedmiotowego projektu rezolucji jest niezgodna z obowiązującymi przepisami prawa, tak tych wyższego rzędu jak i prawa miejscowego. Sprawy i zagadnienia dotyczące akcji referendalnych w gminie regulują przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. *o referendum lokalnym* (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 741), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 713, 1378, z 2021 r., poz. 1038) oraz uchwały nr XXV/570/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2019 r. *w sprawie przyjęcia oraz ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały Nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. w sprawie Statutu Miasta Krakowa.*

Przede wszystkim ww. przepisy wymieniają pięć możliwych przedmiotów referendów: w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego; co do sposobu rozstrzygania sprawy dotyczącej danej wspólnoty, mieszczącej się w zakresie zadań i kompetencji organów danej jednostki; w innych istotnych sprawach, dotyczących społecznych, gospodarczych lub kulturowych więzi łączących daną wspólnotę; o odwołanie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz samoopodatkowania się mieszkańców na cele publiczne, mieszczące się w zakresie zadań i kompetencji organów gminy. Zakres ten został w 2013 r. poszerzony o możliwość przeprowadzenia referendum w innych istotnych sprawach, dotyczących społecznych, gospodarczych lub kulturowych więzi łączących wspólnotę.

Po pierwsze, żaden z przepisów powyższych aktów prawnych nie przewiduje wcześniejszego umożliwiania mieszkańcom zgłaszania tematów, które miałyby być przedmiotem referendum oraz opracowywania na ich podstawie konkretnych pytań przez powołany zespół, w szczególności w zaproponowanym składzie rodzajowym. Aktualna konstrukcja przepisów dotyczących referendów lokalnych zakłada pojawienie się konkretnego zamysłu i inicjatywy organu stanowiącego gminy bądź mieszkańców. W efekcie pojawia się skonkretyzowany wniosek grupy mieszkańców lub organu stanowiącego gminy (projekt uchwały). Zatem wypracowywanie w ramach odgórnie powoływanego zespołu „pakietu" sformułowanych

zagadnień do rozstrzygnięcia w referendum zaplanowanym na konkretny okres, w mojej ocenie oprócz występujących prawnych niezgodności jest nieracjonalne i nieekonomiczne.

Nieracjonalne, bowiem zamysł ustawodawcy i idea organizacji oraz przeprowadzania akcji referendalnych oparta jest o autonomiczną kreatywność i inicjatywę mieszkańców czy organu stanowiącego powiązaną z aktualną tematyką czy pojawiającymi się ważnymi dylematami. Z tego względu programowanie niejako tego rodzaju działań to zaprzeczenie tych zasad i nie wydaje się zasadne także z punktu widzenia sprawnego i efektywnego zarządzania Miastem.

Nieekonomiczne, bowiem organizacja referendum lokalnego wiąże się z poniesieniem z budżetu Miasta Krakowa określonych wydatków. Ostateczne koszty przeprowadzenia referendum lokalnego w Krakowie uzależnione są od sposobu organizacji przedsięwzięcia. W oparciu o koszty poniesione przy organizacji wyborów Prezydenta RP w 2020 r. (I tura), koszt całkowity organizacji proponowanego referendum należy szacować na kwotę od 2 214 300 do 2 675 150 zł. Dla zobrazowania tego zakresu przypominam szczegółową kalkulację organizacji referendum lokalnego, przedstawioną w opinii nr 92/2021 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 10 sierpnia 2021 r. dotyczącej projektu uchwały *w sprawie przeprowadzenia referendum lokalnego w istotnych sprawach dotyczących mieszkańców Krakowa* – druk nr 1995:

1. Koszty diet członków miejskiej komisji ds. przeprowadzenia referendum (MKR) i obwodowych komisji ds. przeprowadzenia referendum (OKR) - koszt zależny od liczby osób w komisjach i wysokości diet jednostkowych: 1 280 300 - 1 515 150 zł (kalkulacja oparta na liczbie osób w komisjach i wysokości diet przy wyborach Prezydenta RP):
   a) MKR w składzie od 6 do16 osób: 3 000 - 5 800 zł, w tym:
   - przewodniczący: dieta 500 zł,
   - zastępca przewodniczącego: dieta 400 zł,
   - członkowie 4-14 osób: dieta 350 zł.
   b) OKR (447 obwodów, skład 6-10 osób): 1 277 300 do 1 509 350 zł, w tym:
   - przewodniczący w liczbie 447: dieta 500 zł = 223 500 zł,
   - zastępca przewodniczącego w liczbie 447: dieta 400 zł = 178 800 zł,
   - członkowie w liczbie od ok. 2 500 do 3 163 (maksymalna liczba członków okw do obsadzenia w wyborach Prezydenta RP): dieta 350 zł = od 875 000 do 1 107 050 zł.
2. Koszty organizacyjne przygotowania i przeprowadzenia referendum (umowy zlecenia z pracownikami, ewentualnie dodatki): 330 000 - 390 000 zł. Czynności do wykonania:
   a) spisy wyborców,
   b) wydruk materiałów wyborczych – poligrafia,
   c) przygotowanie geografii wyborczej,
   d) obsługa obwodowych komisji wyborczych – lokali,
   e) obsługa obwodowych komisji wyborczych – składy,
   f) dyżury w dzień referendum,
   g) korespondencja z wykonawcami, szkołami, instytucjami,
   h) listy wypłat diet – obsługa finansowa,
   i) sporządzenie umów, ich rejestracja i ich rozliczenie,
   j) wysyłka powiadomień i SMS,
   k) obsługa wyborców niepełnosprawnych,

l) obsługa telefoniczna meldunków w dniu wyborów,
m) zakupy materiałów dla OKR i ich dystrybucja,
n) obsługa informatyczna MKR i operatorów,
o) obsługa budżetu i rozliczenie referendum.

Łącznie przy obsłudze wyborów pracuje od 180-200 pracowników.

3. Koszty obsługi informatycznej (operatorzy w OKR): umowy zlecenia 447 OKR x 300 zł = 135 000 zł.
4. Koszty obsługi lokali wyborczych (gospodarze budynków): umowy zlecenia z pracownikami szkół i innych instytucji udostępniających budynek na siedziby OKR 250 x 440 zł + ewentualne składki ZUS: 115 000 – 125 000 zł.
5. Koszty transportu (rozwiezienie wyposażenia i kart do głosowania, transport przewodniczących OKR z wynikami i zwiezienie materiałów powyborczych do miejsca składowania): 90 000 - 125 000 zł.
6. Środki dezynfekujące i środki ochrony osobistej (np. rękawice): 45 000 – 110 000 zł.
7. Koszty wydruku kart do głosowania i obwieszczeń urzędowych, protokołów itp. (koszt zależny od liczby i formatu): 107 000 zł. Około 500 000 kart do głosowania x 0,2 zł + 7 000 zł na obwieszczenia o referendum.
8. Sporządzenie spisu wyborców i druków: 20 000 – 30 000 zł.
9. Koszty ekspozycji obwieszczeń (w zależności od rozmachu): 40 000 – 60 000 zł.
10. Wyposażenie lokali wyborczych (parawany, flagi, godła): 12 000 – 15 000 zł.
11. Zaopatrzenie OKR w materiały biurowe: 20 000 – 25 000 zł.
12. Koszty związane z wynajęciem „obcych" lokali na siedziby OKR: 8 000 – 13 000 zł.
13. Zapewnienie transportu dla niepełnosprawnych: 5 000 – 15 000 zł.
14. Ryczałt za telefony komórkowe dla przewodniczących OKR: 7 000 – 10 000 zł.

Po drugie, zagadnienia dotyczące kampanii informacyjnej i referendalnej zostały szczegółowo unormowane w rozdziale 6 ustawy *o referendum lokalnym*. Przede wszystkim jednoznacznie z niego wynika, że tego rodzaju działania inicjator referendum podejmuje po podjęciu odpowiedniej uchwały Rady Miasta Krakowa zarządzającej przeprowadzenie akcji referendalnej.

Mając na uwadze powyższe negatywnie opiniuję projekt rezolucji według druku 2355-R.